

Глоссарий

NoSQL – қатаң кестелік құрылымға тәуелді емес, икемді деректер модельдерін қолданатын деректер қорының түрі.

MongoDB – құжатқа бағытталған NoSQL деректер қоры, деректер BSON форматындағы құжаттар түрінде сақталады.

BSON – MongoDB қолданатын бинарлық JSON форматы.

Document (құжат) – MongoDB-дегі негізгі деректер бірлігі, JSON/BSON құрылымында сақталады.

Collection (коллекция) – MongoDB-дегі құжаттар жиыны.

Query Pattern – жүйеде жиі орындалатын сұраныстар шаблон.

Query-driven design – деректер моделін негізгі сұраныстарға бейімдеп жобалау тәсілі.

Embedded Document – бір құжаттың ішінде сақталатын кірістірілген объект.

Reference – бір құжаттың басқа құжатқа идентификатор арқылы сілтеме жасауы.

Denormalization (денормализация) – оқу жылдамдығын арттыру үшін деректердің бір бөлігін қайталап сақтау тәсілі.

Atomicity – операция толық орындалады немесе мүлде орындалмайды деген қағида.

Consistency – транзакциядан кейін деректердің дұрыс және рұқсат етілген күйде сақталуы.

Isolation – бірнеше транзакцияның бір-біріне әсер етпей орындалуы.

Durability – commit жасалған деректердің жоғалмай сақталуы.

Transaction (транзакция) – бір логикалық әрекетті құрайтын операциялар жиынтығы.

Authentication (аутентификация) – жүйеге қосылған пайдаланушының кім екенін анықтау процесі.

Authorization (авторизация) – пайдаланушының қандай әрекеттерді орындай алатынын анықтау механизмі.

Role (рөл) – пайдаланушыға берілетін құқықтар жиынтығы.

Encryption – деректерді шифрлау арқылы қорғау процесі.

Encryption at Rest – дискіде сақталған деректерді шифрлау.

Encryption in Transit – желі арқылы берілетін деректерді шифрлау.

TLS/SSL – желі арқылы өтетін деректерді қорғайтын шифрлау протоколы.

Backup – деректердің резервтік көшірмесін жасау процесі.

Restore – резервтік көшірмеден деректерді қалпына келтіру процесі.

mongodump – MongoDB деректерінің резервтік көшірмесін жасау құралы.

mongorestore – резервтік көшірмеден деректерді қалпына келтіру құралы.

Profiler – баяу сұраныстар мен операцияларды талдау құралы.

explain() – сұраныстың қалай орындалатынын және неге баяу екенін көрсететін әдіс.

Bucket Pattern – уақыт бойынша өсетін деректерді топтап сақтау тәсілі.

Subset Pattern – негізгі құжатта тек ең қажетті деректер бөлігін сақтау үлгісі.

Extended Reference – reference пен денормализацияны бірге қолданатын модель.

Big Data – көлемі, жылдамдығы және әртүрлілігі жоғары үлкен деректер жиынтығы.